

ਦੈਕਟ

ਨੰ: ੮



ਠਾਮ ਰਹਿਓ ਸਾਦੁ ਰਹਿਓ ਰਹਿਓ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਕਹੁ ਠਾਠਕ ਇਹੋ ਜਗਤ ਮੇ ਕਿਨ ਜਾਖਿਰੇ ਗੁਰ ਮੰਤ
ਸੋਤ ਧਰਮ ਦੇ ਰੱਖਯਕ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ

ਦੇ ਕੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ

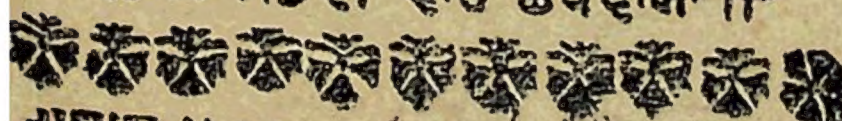
ਲਾਲ ਸਾ ਦੈਕਟ ਸੁਮੈਟੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਤਸਰ
(ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੁਤਸਰਕਏਕਟ ੨੧ ਸਠ: ੧੯੬੦)

ਗੁਰੂਜੀ ਦੇ ਬਲੀ ਦਾਨ ਹੋਣਦੀ ਯਾਦਗਾਰ
ਸੰ: ਨਾਨਕ ਸਾਹੀ ੪੪੨ ਵਿਖੇ

ਜਾਬ ਕੁਮਰਲ ਪ੍ਰੇਸ ਮੀਮਿਤਸਰ ਵਿਚ

ਭਾਈ ਰਲਾਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਯਤਨ

ਨਾਲ ਸਤਵੀਂ ਵਾਰ ਛਪਵਾਯਾ ॥



ਕਾਦਾਦ ੫੦੦

ਸੰਖ ੭॥

1903

13/1/61

੧੨੨.੧੫।

ਦੇਸ਼ਾ ਛੰਦ

- ੧-ਖਾਲਸਾ ਦੇਸ਼ ਦਰੁਸੈ ਰੀਦੈ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨਾਂ ਭਾਇ
ਭਾਇ ਵਿਪਾਧ ਤੂ ਲਖ ਛੇਤੀ ਵੀ ਪੀਦਾਰ ਮੰਗਾਇ
ਜੋ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਛਪੇ ਅਜ ਤਕ ਲਹੇ ਪੜ੍ਹ ਰੁਮ ਪਯਾਰੇ
ਫਿਰ ਜੋ ਲਿਖਿ ਰਾਮਾ ਦੇਸਾਰ ਕਰੋ ਸਹੈ ਤਾ ਪਯਾਰੇ
- ੨-ਮੈਂ ਬ੍ਰਜੋ ਕੋਈ ਬਣਨਾ ਚਾਹੇ ਲਵੇ ਕਵੇਦ ਮੰਗਾਇ
ਪੁਸਤਕ ਇਕ ਆਨ ਸੇਵਾ ਲੇਵੇ ਮੁਫਤ ਸਦਾਇ
ਮਦਹੀ ਚੰਦਾ ਮਾਹਵਾਜੀ ਜੇ ਦੇਵੈ ਚਾਰ ਕੁ ਆਨੇ
ਸਦਾ ਸਦ ਛਪੇ ਨਵੀਂ ਜੋ ਪੁਸਤਕ ਪੁਸ਼ੋਭੇ ਦਸ ਰੁਜਾਨੇ
- ੩-ਵੇਡਵਾ ਵਨ ਹਿਤ ਪੁਸਤਕ ਜੋ ਕੋਈ ਚਾਹੇ ਸਾਥੋਂ ਲੈਨਾ
ਭੈ ਲਾਗਤ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੁਸੈਟੀ ਕੀਆ ਛੈ ਸਲਾ ਦੇਨਾ
ਕਰੋ ਸਹੈ ਤਾ ਜੋਇ ਸਹੈ ਤਾ ਭੁਮਚੀ ਧੁਤ ਵਰਗਾ ਹਸੈ
ਏਸ ਸਮੁਸਟੀ ਜੋ ਮੁਸੋਕੀ ਤਾ ਦੇਖ ਹੁਮਨ ਚਿਤ ਲਾਕੈ
- ੪-ਅਨਮਤੀ ਮਾਜੇ ਉਲ੍ਹੇ ਪਲ੍ਹੇ ਲਿਖ ਕਰ ਰੁਲੇ ਭਾਲੇ
ਸਿੰਘ ਸਿਖ ਤ੍ਰਾਸੇ ਜੋ ਭੇਤਿ ਨ ਪ੍ਰਤਿਟੈ ਕਟ ਸੁਖਾਲੇ
ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਅਨਗਾਥਾ ਧੁਮੁੰਨੀ ਨਤੀ ਵਾਲੇ
ਪੰਥ ਸੇਵਕ ਰਨੀਹੈ ਭਾਰਾ ਨਿਯਮ ਹੋਇ ਬੋਲ ਬਾਲੇ
ਸਭ ਚਿਠੀ ਪਤ੍ਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਤੇ ਪਰ ਆਵੇ:-

ਸਕਤ੍ਰ ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਡਰ ਸੋਸਾਇਟੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਕਿਹਾ ਬਹਾਦਰ ਕੇ ਚਲੇ ਤੇ ਭਯੋ ਸੰਗਤ ਕਾ
 ਓਹ ਸਭ ਜਗ ਭਯੋ ਜੈ ਸੈ ਸੈ ਸੁਰ ਭਯੋ ॥

੧੬

ਇਕ ਸਾਰ, ਸਜੇ ਹੋਏ ਕਮਰੇਵਿਚ ਇਕ ਜੁਆਨ
 ਸੁੰਦਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸਾਫ ਸੁਬਰੋਕਪੜੇ
 ਪਹਿਨੀ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਾਸ
 ਇਕ ਛਾਹਾਂ ਕੁ ਬਰਸ ਦੀ ਦੇਵੀ ਰੂਪ ਕੰਨਿਆ
 ਅਪਣੇ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਭੋਲੇਪਨ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ
 ਬੇਲਿੰਤ ਖੜੋਤੀ, ਫੁਲਾਂ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਸਾਫ
 ਕਰਦੀ ਤੇ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ
 ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦ ਓਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਗੁਲਦਸਤੇ ਸਜਾ
 ਰੁਕੀ, ਤਾਂ ਓਸ ਕੰਨਿਆਂ ਨੇ ਜਿਸਦਾ ਨਾਉਂ ਮੈਨਾ
 ਸੀ, ਇਉਂ ਬਚਨ ਉਚਾਰਿਆ :-

ਮੈਨਾ-ਭਾਥੋ ਜੀ ਕਲ ਸਾਫੇ ਘਰ ਕੀ ਹੈ, ਜੋ

! (8)

ਆਪ ਨੇ ਕਮਰਾ ਸਜਾਇਆ ਹੈ ?

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਕੱਲ ਗੁਰੂ ਭੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਵ ਹੈ ।

ਮੈਨਾ-ਪਰ ਭਾਬੇ ਜੀ ਇਨ ਸੋਗ ਦਾ ਹੋਯਾ, ਤੇ ਉਤਸ਼ਵ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਖਾਲਸੇ ਜੀ ਵਿਚ ਸੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ, ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਭੋਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਭੇ ਉੱਤੇ ਵਾਰ ਦਿਤਾ, ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਖ ਤੇ ਧਰਮ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਦਿਤਾ ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਭਾਵੇਂ ਗਲ ਮਹਾਂਸ਼ੋਕ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਫਲ ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਸੋ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਹੀਨ ਹੋਕੇ ਭਟਕਣੇ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇ ਛਾਏ ਹੇਠ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਭਜਨ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਸੌਖਾ ਰਸਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੀ ਫੈਲੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਮੈਨਾ-ਭਾਬੇ ਜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸੁਝਾਓ, ਕੌਮ ਥੋਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵੇਹਲੇ

ਹੀ ਹੋ ।

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਾਰਾ
ਗੁਰ ਤੇ ਕਠਨ ਹੈ, ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਮੌਖਾ ਆਉ।

ਮੈਨਾ-(ਗਲਵਰੜੀ ਪਾਕ ਤੇ ਲਾਭ ਵਿਚ ਹਸ
ਕੇ) ਅਗੇ ਸਤਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ
ਮੈਂ ਸਮਝ ਲੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ? ਬੀਬੀ ਭਾਬੋ ਜੀ,
ਮੈਨੂੰ ਬੀ ਸੁਣਾਓ ।

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਤੇਰੀ ਬੁਧ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਨਾਲ ਉਭਮ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਭਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿ
ਸਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਘਰ ਵਾਸਾ ਬਖ-
ਸ਼ਣ । ਛਾ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਸਭ ਫਿਕਰ ਹਨ । ਲੈ
ਹੁਣ ਧਿਆਨ ਦੇਕੇ ਸਣ ।

ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਹਰ ਭਿਸ਼ਣ ਜੀ ਇਹ ਕਹਿਕੇ ਕਿ
'ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ' ਸਮਾ ਗਏ ਤਾਂ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ
ਸੋਢੀ, ਮਸੰਦ ੨੨ ਮੰਜੀਆਂ ਭਾਹ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ।
ਅਥੇ ਸਭੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬਣਕੇ ਅਪ ਨੂੰ ਪੁਜਾਉਣ
ਲਗ ਪਏ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲਚੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੀ ਪੂਜਾ
ਲੈਣੀ ਹੀ ਰੁਚਿਆਈ ਸਾਪਦੀ ਸੀ, ਹੋਰ ਕਰਨੀ
ਵਲੋਂ ਤਾਂ ਬਚਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਮਣਜਾਣ ਹੀ ਸਨ ।
ਸਚੇਰੂ ਰੂਪੇ ਪਤਾ ਨਾ ਲਗਣ ਤੇ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਦੇ
ਜਾਲ ਬੇਂ ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਸਭ ਨਕ ਸਿੰਦ ਆ ਗਏ

ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਇਕ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨਾਮੇ ਸੁਦਾਗਰ
 ਸੁਖਣਾ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਆਇਆ। ਭਾਈ ਮੰਜੇ ਦੇਖ
 ਕੇ ਭਾਵਾ ਘਬਰਾਇਆ। ਉਸ ਸੁਦਾਗਰ ਨੇ ਇਸ
 ਦਸ਼ਾ ਦੇਖ ਕੇ ਵਡੀ ਅਕਲ ਕੀਤੀ, ਦੋ ਦੋ ਮਹਰਾਂ
 ਹਰ ਇਕ ਬਣਾਉਣੀ ਗੁਰੂ ਅਗੇ ਰਖ ਕੇ ਮਥਾ
 ਟੇਕਿਆ। ਜਦ ਉਸਨੇ ਭਿਠਾ ਕਿ ਸਭੇ ਘੁਗੁਮਟ
 ਹੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਪੁਛਣ ਲਗਾ, ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੀ
 ਗੁਰੂ ਕੀ ਅੰਸ ਵਿਚੋਂ ਹੈ ? ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹਾਂ
 ਬਾਬਾ ਭੋਗਾ ਨਾਮੇ ਇਕ ਮਸਤ ਦਿਵਾਨਾ ਜਿਹਾ
 ਭੁਗੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਸੋ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਕਰ
 ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਬੀ ਜਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਕਿਹਾ ਭਾਈ ਸਿਖਾ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਧਨ ਦੇ ਛੁਥੇ ਨਹੀਂ,
 ਪਰ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਸੁਖਨੇਂ ਹਾਰਿਓਂ। ਦੇਖ ਜਿਸ ਵੇਲੇ
 ਭੋਗਾ ਜਹਾਜ਼ ਭੁਬਣ ਲਗਾ ਸੀ, ਤੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ
 ਗੁਰੂ ਅਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ੫੦੦ ਮੋਹਰ ਸੁਖੀ
 ਸੀ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਦੋ ਲਿਆਇਆ ਹੈਂ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ
 ਸ਼ਾਹ ਪੈਰੀਂ ਪਿਆ ਤੇ ੫੦੦ ਮੋਹਰ ਰਖਕੇ ਖਿਮਾ
 ਚਾਹੀ। ਅਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਗੁਰੂ
 ਕੀ ਢੂੰਢ ਵਿਚ ਥਕ ਗਈ ਹੈ ਆਪ ਪਰਗਟ
 ਹੋਵੋ, ਤਦ ਆਪ ਨੇ ਆਖਿਆ, ਕਿ ਭਾਈ ਇਹ
 ਕੰਮ ਭਾਵਾ ਕਠਨ ਹੈ, ਪਰ ਹਛਾ, ਗੁਰੂ ਹਰਿ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਵੀ ਭਾਉਣੀ ਇਹੀ ਸੀ।

ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਦ-
ਹਾਈ ਦੇਣ ਲਗਾ, 'ਗੁਰੂ ਲਾਧੈ ਰੇ' 'ਗੁਰੂ ਲਾਧੈ ਰੇ'
ਸੋ ੮ ਬਿਸਾਖ ਸੰ: ੧੭੨੧ ਇ: ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ
ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਭਰੀ ਪੁਰ ਬਿਰਾਜੇ, ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਮਾਤਾ
ਨਾਨਕੀ ਜੀ ਨੇ ਰੁਮਾਲ ਤੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਗਾਲਾ
ਆਵਿਕ ਜੋ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਦੇ ਗਏ ਸਨ (ਕਿ ਜਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਦੀ ਦਾ ਵੇਲਾ
ਆਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੋਗ ਦੇ ਦੇਵਣਾ) ਲਿਆ ਦਿਤਾ।

ਮੈਨਾ-ਮਾਤਾ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਅਵਤਾਰ ਕਹਿ
ਧਾਰਿਆ ਸੀ ?

ਮਾਤਾ-ਸ੍ਰੀ ਮੰਮੂਤਸਰ ਜੀ ਵਿਖੇ ੧੬ ਮਾਘਰ
ਸਦੀ ੨ ਸੰ: ੧੬੭੯ ਬਿ: ਐਤਵਾਰ ਅਖੀਰ ਰਾਤ
ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਖੇ ਆਵਣਾ ਕੀਤਾ।
ਓ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ ਵਿਖੇ ੧੫ ਅੱਸੂ ਸੰਮਤ ੧੬੯੯
ਨੂੰ ਆਪਦਾ ਵਿਵਾਹ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ।
ਸੋ ਬੀਬੀ ਜਦ ਗੁਰੂ ਗਦੀ ਪਰ ਬਿਰਾਜੇ ਤਾਂ ਗਾੜ
ਦੀ ਇਹਾਈ ਤੇ ਰੁਪਭ ਧਰਤੀ ਵਾਂਗੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਗੁਰੂ

*ਇਹ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਬਚਨ ਹੈ ਇਹ ਪੋਟ
ਗੌਰੀ ਮੇਰੇ ਚੜ੍ਹਣ ਦੀ ਨਾਹੀਂ।

(੮)

ਸ੍ਰੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪੀ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵਰਥਨ ਰੂਪੀ
 ਠੰਡਕ ਤੋਂ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਉਮੰਡ ਉਮੰਡ ਕੇ
 ਆਈਆਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖਕੇ ਧੀਰਮਲ ਆ-
 ਦਿਕ ਸੋਢੀਆਂ ਨੇ ਹੁੰਸੇ ਵਿਚ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਰ
 ਹੱਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਗੋਲੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮਥੇ ਦੇ
 ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
 “ਹੂੰ” ਕਰਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੀ ਧਰਤੀ
 ਪੁਰ ਡੇਗ ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਆਮਕ ਸ਼ਕਤੀ
 ਇਛੀ ਪ੍ਰਬਲ ਸੀ, ਕਿ ਜੜ੍ਹ ਵਸਤੂ ਬੀ ਹੁਕਮ ਦੇ
 ਬਾਬੇ ਸਨ। ਜਿਹਾਕੁ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿਚ
 ਹੈ ‘ਜੇ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਹੋਇਰਹਾਂ ਸਭ ਜਗ ਹੋਗਾ ਹੋਇ’
 ਧੀਰ ਮਲ ਦੇ ਇਸ ਧੌਕੇ ਪੁਰ ਸਾਂਭ ਦੇ ਭੰਡਾਰ
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕੌੜਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਸਗੋਂ
 ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਨੂੰ ਜਿਨੇ ਧੀਰਮਲ ਨਾਲ ਬਦਲਾ
 ਲੀਤਾ ਸੀ ਗੁਸ ਹੋਏ, ਅਰ ਲੁਟ ਵਾ ਮਾਲ ਮੁੜਾ
 ਘਲਿਆ। ਅਰ ਸਿਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਲਾਲਚ ਤਿਆਗਣ
 ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਸੰ: ੧੭੨੧ ਬਿ: ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸ੍ਰੀ
 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਵਿਚ ਮੱਖਣਸਾਹ ਦੇ ਬਹੁਤਕਸਣ
 ਕਰਕੇ ਆਏ, ਪਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇਦਾਰ * ਇਹ

*ਪੁਜਾ ਸਾਂਭਣ ਵਾਲੇ

ਸਮਝਕੇ ਕਿ ਮਭਾਂ ਮਾਲਕ ਹੀ ਬਨ ਜਾਣ, ਹਰਿ
ਮੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਮਾਰ ਕੇ ਲੁਕ ਗਏ ਮਹਾ
ਰਾਜ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਹੋਠ, ਜਿਥੇ ਹੁਣ
ਬੜਾ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਜਾ ਬੈਠੇ । ਅਰ ਵਾਸਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ
“ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਜੀਏ, ਅੰਦਰ ਸਜੀਏ” ਦੇ ਯੋਗ
ਬਠਨ ਕਹੇ । ਫੇਰ ਇਥੋਂ ਪੁਰਬ ਵਾਲ ਤਿੰਨ ਕੋਹ
ਪਰੇ ਵੱਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਏ ।

ਇਹ ਗਲ ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਧੁਮ ਗਈ, ਅਰ
ਪੇਸ਼ੀ ਲੋਕ ਦੇ ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਬਰ ਬਰ ਕੰਬ
ਉਠੇ ਵਡੀ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਕੇ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਬਾਂ ਭੁਲ ਬਖਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਬੈਠਤੀ ਕੀਤੀ,
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਇਡਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇਖ ਕੇ ਆਗਿਆ
ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਬਠਨ ਇਕ ਪੁਰਖ ਗਲ ਦਾ
ਵਰਨਣ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਹਰਮੰਦਰ ਦੇ ਵਾਸਤੇਦਾਰਾਂ
ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾ-
ਕ੍ਰਮ ਤ ਹੋਇਆਂ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ । ਅਰ ਇਹ
ਦਸ਼ਾ ਇਕੁਰ ਹੀ ਰਹੇਰੀ । ਤਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ
ਧਰਮ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵਰਸੀ ਤੋਂ ਖੋਟੀ
ਸਮਝ ਦੇ ਹਨ । ਅਤ ਇਥੇ ਮਾਯਾ ਧਰਮ ਪਰ
ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਵੇ. ਦੇਖ ਕਪਟ ਆਦਿਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇਹਨ
ਜਿਹਾਕੁ ਹੈ ‘ਮਾਇਆ ਪਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾਂ ਬੋਲਾ

ਸੋਭਾ ਨ ਸੁਣਈ ਬਹੁ ਚੋਲ ਘਰੇਲਾ' ਕੁਹਾਡੇ
ਪੁਰ ਗੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਨ, ਕੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ
ਜੀ ਦੇ ਓਤਮ ਵਾਕਜ "ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮੁਕਤੀ ਦਾ
ਘਰ" ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਸਦੀਵ ਰਹਿਣਗੇ ॥

ਤੁਹ ਭੇ 'ਵਰ ਧਰਮ, ਸਾਧ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਦੀਨ
ਰਖਯਾ ਭਰਨ ਆਦਿਕ ਗੁਣ ਵਾਸ ਰਖਣਗੇ। ਸੋ
ਬੀਬੀ ਜੋ ਕੋਈ ਸ਼ੀ ਵਰਥਾਰ ਸਾਹਬ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ
ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੱਲੇ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਇਸ
ਵਾਕ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਦੇਖ ਸਕੇ।

ਮੈਨਾ ਛਾਬੋ ਜੀ ਚਿਰ ਹੋਗਿਆ, ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿ-
ਤਸਰ ਕਦ ਚਲੇਗੇ।

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਤੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਖਦੇ ਸਨ,
ਕਿ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਤਮੀ ਪੋਹ ਵਿਚ ਐਤਕੀ ਸ੍ਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੀ ਵਲਕੇ ਮਨਾਵਾਂਗੀ।

ਮੈਨਾ-(ਖੜਕੇ ਹੋਕੇ) ਬਹੁਤ ਆਛਾ।

ਮਾਤਾ-ਪਿੰਡ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਹਰ ਵਰੇ ਮ ਘ
ਦੀ ਪੁੰਨਜਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ।

ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਸਮੇਤ ਕੀਰਤ ਪੁਰ
ਅਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਛਾਡੇਹੀ ਮਿਠੇ ਤੇ ਦਿਲਾਂ
ਵਿਚ ਘਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਸੰਨਿਆਸ ਦੂਰੋਂ ੨
ਆਉਂਦੀਆਂ, ਲੰਬੇਰ ਆਦਿਕ ਦੀ ਰੌਣਕ ਬਹੁਤ

ਸੀ, ਪਰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੋਢੀ ਵਿਰੋਧੀ ਹੁੰਦੇ ਸਮਝਨ ਲੱਗੇ
 ਭੁਭੁਕਾਈ ਦੀ ਨਿਯਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਥੋਂ ਭੁਰ ਕੇ
 ਸਭਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਕਲਹੂਰੀਆਂ ਬੋਂ ਭੋਂ ਮੁਲ ਲੈ
 ਕੇ ਮੰ: ੧੭੨੨ ਬਿ: ਵਿਖੇ ਇਕ ਨਗਰ ਵਸਾਯਾ
 ਅਰ ਮਨਦ ਪੁਰ ਨਾਉਂ ਧਰਿਆ।

ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਥੇ ਰਹਿਕ ਗੁਰੂਜੀ ਨੇ ਸਾਉਣ
 ਦੇ ਪਰੋਪਕਾਰੀ ਬਦਲ ਵਾਝੂ ਆਪਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ
 ਰੂਪੀ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੂੜੁ ਭੇ ਪਾਪੀਆਂ ਦੇ
 ਧਰਮ ਵਲੋਂ ਬੰਜਰ ਦਿਲ ਪੁਰ ਬਰਖਾ ਕਰਕੇ,
 ਨੰਦਪੁਰ ਲੋਟ ਦਾ ਦਮਾਸਰਾ, ਦਾਦਮਾਸਰਾ,
 ਮਾਲੋਵਾਲਮਾਦਿਕਾਪੀਭਾਂਬਾਟੀਹੁੰਦੇਹੋਏਸੀ ਖਨਾਮੇ
 ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਪੜਕੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਡੇਰਾਕੀਤਾ
 ਰਾਤੇ ਵਿਚ ਦਯਾ ਦੇ ਸਾਗਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਨੋਕਾਂ
 ਰੋਭੀਆਂ ਨੂੰ ਅਰਗਤਾ ਬਖਸ਼ੀ।

ਮੈਨਾ-ਬੋਧੋ ਜੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਹਕੀਮ ਬੀ ਸਨ।

ਮਾਝਾ-ਗਾਨੀ ਉਹ ਤਾਂ ਸੋਚੇ ਹਕੀਮ ਸਨ, ਜੇ
 ਆਤਮਾ ਦੇ ਰੋਗ ਅਰਥਾਤ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ ਕੇ
 ਨ ਮ ਦਾਨ ਦਿੜਾਉਂਦੇ ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਅਰਗਤਾ
 ਵੰਡਦੇ ਸਨ, ਸਰੀਰਕ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ
 ਅਗੋਕੀ ਗਲ ਮੀ ? ਮਾਲਵੇ ਵਿਖੇ ਵਡੇ ੨ ਚੇਰ
 ਧਾੜਵੀ ਮੰਦ ਕਰਮੀਆਂ ਨੇ ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ

ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣੈ, ਬੁਟ ਧਰਮੀ ਹੋਗਏ ਮਹਾਰਾਜ
ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਦ ਬੀ ਬਿਰਾਗਾ । ਈ ਹੈ ਤੇ ਮਨਾਂ
ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਖਿਚਦੀਹੋ, ਕਿ ਜਗਤ ਦੀ ਅਨਸਥਿਰਤਾ
ਦੀ ਇਕ ਮੂਰਤ ਅਖਾਂ ਅਥੇ ਖਿਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਬੰਦ ਵੇਲੇ
ਕਈ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੇ ਕੋਟੇ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਸਨ, ਭਾਈ
ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀ ਰਚਫਰੀ, ਉਥੇ ਲਿਖੀ
ਜਾਏ ਸੋ ਉਕਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ।

ਮੈਨਾ—ਤੇ ਭਾਬੇ ਜੀ ਤੁਸਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਗੁਰੂ
ਜੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਚਲਦਾ ਸੀ, ਅਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ
ਸਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਆਇਕ, ਏਹ ਕੰਮ ਸਾਰੇ ਮਾਯਾ
ਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਕਿਉਂ
ਵਰਤਦੇ ਸਨ ?

ਮਾਭਾ—ਕਾਕੀ ਇਹ ਭਾਂ ਗਲ ਖਾਲਸਾ ਧਰਮ
ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਮਾਯਾ ਦੀ
ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਫੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ਯ ਇਹ ਹੈ,
ਕਿ ਕਿਰਤ ਕਰਕੇ ਖਦੇ, ਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਖਾਓ,
ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦੰਗੀ ਤਰਾਂ ਵਰਤੇ । ਬਦਨੀਤੀ ਨਾ ਕਰੋ
ਤੇ ਨਾ ਮਾਯਾ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਕੇ ਕਰਤਾਰ ਨੂੰ ਭ-
ਲਾਓ ਜਿਹਾਕੁ ਵਾਕਹੈ, 'ਖਟ ਪਾਲ ਕਿਛੁ ਹਥਹੂੰ

(੧੩)

ਦੇਇ, ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛ ਫਰਿ ਸੇਇ”

ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਖਸਾਨਾ ਕਿਰਤੀਆਂ, ਦਸਵੰਧ,
ਚੜ੍ਹਵ : ਭੇਟਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਸੋ
ਉਸ ਧਰਮ ਅਰਥ ਰੁਪਯੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਧਰਮ
ਕਾਰਜਾਂ ਪੁਰ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਨੇਕਾਂ ਖੂਹ ਅਤੇ
ਥਾਉਲੀਆਂ ਲੁ ਮਾਈਆਂ, ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ
ਨਾਲ ਅਜ ਭੀਕ ਰਸਮਾਂ ਲਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ
ਪੁੰਨ ਦਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਓੜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ
ਦੁਖੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਗਲ ਕਾਹਦੀ
ਇਸ ਧਨ ਨੂੰ ਉਹ ਭਾਵੀ ਹੀ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ
ਸਗਲ ਦੇ ਲਾਭ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਹੋਰ
ਆਪ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਮ ਧਨ ਦੇ ਬਾਹ ਸਨ, ਇਸ
ਬੂਠੇ ਧਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਪੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਮਲੂਕਾ ਨਾਮੇ ਚੌਧਰੀ
ਜਵੰਦੇ ਗੋਤ ਦਾ ਬਾਈਆਕੁ ਪਿਤਾ ਦਾ ਮਾਲਕਸੀ
ਇਹ ਵਡਾ ਅਭਿਮਾਨੀ ਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ
ਸੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਬੀ ਹੈਂਕੜ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ,
ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂਜੀ ਪਾਸ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ
ਬਚਨ ਹੋ ਬਾਆ, ਘਾਬਰੋ ਨਹੀਂ ਇਸਦੇ ਕੁਕਰਮਾਂ
ਦਾ ਫਲ ਇਸਨੂੰ ਮਿਲਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। “ਜਵੰਦੇ
ਅਕਲ ਦੇ ਮੀਧੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਆਂ, ਤੋਈਆਂ

ਹੋਸੀ ਬੇਈਆ ਬੇਈਆ” ਜੋ ਬੋਲੇ ਇਹ ਮਗਰੋਂ
ਹੀ ਉਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੇਖ ਨਾ ਰਹੀ, ਅਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ
ਬੀ ਨਾਂ ਬੇਹ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਅਭਿਮਾਨੀ ਲੋਕ
ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਭੁਗਤ ਗਏ।

ਕਿਸੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਮੀਹਾਂ ਨਾਮੇ ਇਕ ਪਾਣੀ
ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ
ਹੋਈ ਕਿ ਉਹ ਬੀ ਸਰੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ
ਗਿਆ, ਅਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਗ ਪਿਆ,
ਹੁਣ ਤੀਕ ਉਸਦੀ ਸੰਪਦਾ ਚਲਦੀ ਹੈ ਫੇਰ ਇਕ
ਤਲੋਕਦਾਸ ਨਾਮੇ ਬੈਰਾਗੀ ਜੋ ਪਿੰਡ ਬਹਿਰਖਸ
ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ
ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਉਸ ਵਾਕ ਮੁਕਬ“ਕਬੀਰ ਸਤਿਗੁਰੂ
ਸੂਰਮੇ ਬਾਹਿਆ ਬਾਣ ਜੁ ਏਕ। ਲਾਗਤਹੀ ਭੁਝਿ
ਗਿਰ ਪਰਿਆ ਪਰਾ ਕਰੇਜੇ ਛੇਕ” ਆਪਣੀ ਸਿਖੀ
ਸੇਵਕੀ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਇਆ। ਅਤੇ
ਉਨਾਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਤੋ ਪੌਥੀ ਜੋ ਤਿਲੋਕ ਦਾਸ ਨੇ
ਲੀਤੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਤੀਕ ਉਥੇ ਪਏ ਹਨ।

ਫੇਰ ਆਗਰਾਂ, ਮਥਰਾ (ਜਿਥੇ ਇਕ ਦਿਲਾ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਹੈ) ਪ੍ਰਯਾਗ ਕਾਸੀ (ਇਥੇ
ਬੀ ਇਕ ਮੰਦਰ ਹੈ) ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਰ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ
ਲੰਗਰ ਵਢੜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗਏ। ਅਪਣੇ ਚਿਰ ਪਟਣੇ

ਇਹੋ, ਇਹੋ ਰਾਜਾ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਜੈਪਰ ਵਾਲਾ
 ਪਦਸ ਸੁਣਕੇ ਕੁਝਾਰਕ ਹੋਯਾ। ਇਹ ਰਾਜਾ
 ਅਸਾਮ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋੜ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦਾ ਘਲਜ਼ਾ
 ਯਾ ਕਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਹੁਤ ਅਧੀਨਗੀ ਨਾਲ
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਆਣ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ
 ਚਲ ਲਗਾ, ਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਹ ਵਿਦਾਰ ਕੇ
 ਕੇ ਸਿਧਰ ਢਲਾਂਗੇ, ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀ ਕਰਾਂਗੇ ਅਰ
 ਭਾਥ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਮਿਸਟੀ ਹੋ, ਸਭ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਤਾ
 ਕਰਨਾ ਜੋਗ ਹੈ ਤੁਰ ਪਏ, ਅਰ ਮੁੰਘੇਰ, ਮੁਰ
 ਥਾ ਬਾਦ, ਕਈ ਥਾਈਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਢਾਕੇ ਪਹੁੰਚੇ,
 ਤਖੇ ਮਸੰਦ ਤੇ ਸਿਖੀ ਅਗੇ ਬੀ ਸੀ, ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ
 ਹੋਈਆਂ, ਅਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਪਾਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਹੋਈਆਂ
 ਏਕ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਗੁਰੂਜੀ ਦਾ ਪਲੰਗ
 ਇਹੋ ਲੀਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਰਾਇ ਜੋ ਅਸਾਮ ਦਾ ਵਾਲੀ ਸੀ,
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੇ ਸਕਤੀ ਦੇਖਕੇ ਚਰਨੀਆ
 ਪਿਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੁਲ੍ਹਾ*
 ਰਾ ਦਿਤੀ। ਬਿਸਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧਨ ਭੇਟਾ
 *ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਜੰਗ ਜਰੂਰ
 ਹੋਵੇ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਖੂਨ ਹੁੰਦੇ।

ਕੀਤਾ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਖੀ ਪ੍ਰਜਾ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਉਥੇ ਇਕ ਥਾਉਂ ਪੁਰਜਿਥੇਕਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਸਨ, ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਏਛਾ ਉਹ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਉਸ ਪੁਰ ਬਣਵਾਇਆ, ਜੋ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਤੀਕ ਮਜ਼੍ਹੂਦ ਹੈ, ਅਰ ਦਸ ਦਸ ਕੋਹ ਥੋਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਆਸਾਮ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰਾਮਰਾਇ ਬੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਸਿਖ ਹੋਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਪੁਰ ਲਾਕੇ ਵਰ ਦਿਤਾ, ਕਿ ਤੇਰੇ ਘਰ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉਸ ਦੇ ਮਥੇ ਪੁਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਸੋ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ।

ਇਥੋਂ ਬੰਗਾਲੇ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾਸੇ ਆਦਿਕ ਥਾਂਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਵੰਡਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਦੇ ਜੇਠ ੧੭੨੪ ਬਿ: ਵਿਚ ਪਟਲੇ ਸਿਥੇਸਾਰੰਟ ਬਲਨੂੰ ਝਡ ਗਏ ਸਨ, ਆਪਹੁੰਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਆਪ ਵਡੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ। ਫੇਰ ਥੋੜੇ ਚਿਰ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਦੇਸਰਟਨਕਰਦੇ, ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਂਦੇ ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਅਪੜੇ। ਫੇਰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਆਗਏ: ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਦਰਸਨ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਜਿਕੂਰ ਸੂਰਜ ਦਾ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੇਖਕੇ ਪੰਖੀ ਘੁਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ
ਕੇ ਗਾਉਂਦੇ ਤੇ ਅਨੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਕੁਝ ਚਿਰ
ਮਗਰੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ
ਪਟਨਿਓਂ ਸਦਵਾ ਘਾਲਿਆ ।

ਯੋਰੰਗਜੇਥ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਿਸਨੇ ਡਾਢੀ ਅਨੀਤ
ਚੁਕੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਤੋਂ ਵਧ
ਸਤਾਉਣ ਲਗਾ ਧਕੇ ਧਕੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁਹਿੰਮਦੀ
ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ । ਸੋ ਉਸ ਦੀ ਕਹਿਰ ਦੀ
ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਅਗੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕ ਇਕੁਰ ਉਸ ਦੇ
ਦੀਨ ਵਿਚ ਰਲਦੇ ਗਏ, ਜਿਕੁਰ ਦਾਵਾਨਲ ਦੀ
ਅਗ ਵਿਚ ਬਣ ਵਗਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ; ਭਾਰਤ
ਭੂਮੀ ਤੋਂ ਚੌਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹਾਹਾਕਾਰ ਦੇ ਨਾਰੇ
ਉਠੇ । ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਿੰਦਾਂ ਪਯਾਰੀਆਂ ਕਰਕੇ
ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਦੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤਿਆਗ
ਕੇ ਮਲੇਛਪੁਣਾਂ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਗੇ ਪਰ ਧਰਮੀ
ਹਾਇ ! ਧਰਮੀਆਂ ਦੇ ਪਵਿਤ੍ਰ ਲਹੂ ਨਾਲ ਧਰਤੀ
ਦੀ ਛਾਤੀ ਸੜ ਉਠੀ । ਅਨਾਥ ਬਚਿਆਂ, ਵਿਧਵਾ
ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ, ਇਕਲੌਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦਾ ਹਾ-
ਹਾ ਕਾਰ ਭੂਮੰਡਲ ਥੋਂ ਉਠਕੇ ਸਚਖੰਡ ਤੀਕ
ਅਪੜਿਆ ਇਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪਰਜਾ ਪੁਰਜ਼ੁਲਮ
ਅਤੰਤ ਹਨ । ਅਰ ਸਭ ਧਰਮ ਭੀ ਰਖਤਾ ਤੇ

ਮੰਤਾਬ ਪ੍ਰਜਾ ਅਰ ਹਿੰਦੂ ਰੋਮ ਦੇ ਬਰਾਓ ਤੇ ਪਾਪ
ਰਾਜ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਰ ਸਤ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਕ
ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ
ਸਿਰ ਪਿਆ ਅਰ ਉਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਕੰਮ ਸੰਭਾਲਨ
ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਥੀ
ਹੋ ਹੀ ਚੁਕਾ ਸੀ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਦ ਕਸ਼ਮੀਰ
ਆਇਕ ਦੂਰ ਦੇਸਾਂ ਥਾਂ ਦੁਖੀ ਪ੍ਰਜਾ ਨੇ ਵੀਨਾ ਬੰਧੂ
ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਫਰਜਾਦ ਕੀਤੀ, ਤਦ ਆਪ ਨੇ
ਸਭ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ
ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਤ ਧਰਮ ਦੇ ਬਰਾਓ
ਤੇ ਦੁਖੀ ਪ੍ਰਜਾ ਦੀ ਰਖਯਾ ਹਿਜ਼ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਵੇ ਗਾ।

ਮੌਰਗਜ਼ੈਬ ਕੋਲ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਮੁਹੰਮਦੀ ਦੀਨ
ਦੇ ਵਾਧੇ ਵੀਆਂ ਰਪੋਟਾਂ ਪਹੁੰਚ ਵੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ
ਹੁਲ ਕਈ ੨ ਰਪੋਟਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ “ਪਿੰਡ ਦੂਸੇ ਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪੁਤ ਕ-
ਲਾਮ ਨੇ ਤਾਮੀਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਭਲਵਾਰ ਥੋਂ
ਨਹੀਂ ਡਰੇ, ਬਹੁਤ ਵਢੇ ਗਏ ਪਰ ਇਸਲਾਮ
ਨਹੀਂ ਕਬੂਲਿਆ । ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੁਕੂ
ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਬੀ ਦੇ
ਵੀਨ ਥੋਂ ਨੌਕ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਫੇਰ ਕਿਧਰੋਂ ਖਬਰ
ਆਈ ਕਿ ਇਸ ਨਗਰ ਕੋਈ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ

ਹਿੰਦੂ ਭਕੀਰ ਹੋ ਉਸਦੀ ਸਿਖਤਾ ਨੇ ਤਾਸੀਰਕੀਤੀ
 ਹੈ, ਕਿ ਲੋਕ ਮੱਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ
 ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ (ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਰਖਤਾ ਲੈਨ ਆਏ
 ਸਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਰਖਤਾ ਦਾ ਨੇਮ ਕੀਤਾ ਸੀ)।
 ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਭਾ ਗੁਰੂ ਕਰਾਮਾਤ
 ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਪਿਛੇ
 ਹਾਂ, ਜੇ ਓਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦੀਨ ਵਿਚ ਆਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ
 ਸਾਰੇ ਆ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਇਧਰੋਂ ਰਾਮ ਰਾਇ ਆਦਿਕ ਘਰ ਦੇ ਵੈਰੀ
 ਆਂ ਨੇ ਵਾਓ ਪਾਕੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੰਨ ਭਰਨੇ
 ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੀਨ
 ਨੂੰ ਬੀ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜ ਨਸ਼ ਕਰਨ
 ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿਚ ਬੀ ਹੈ।

ਇਥਰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬੀ ਆਪਣੇ
 ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਤਪਰ ਸਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
 ਮੌਏ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਜਾਨ ਪਾਰਹੇ ਸਨ,
 ਅਤੇ ਇਕਅਕਾਲਹੋਸਿਮਰਨਦਾਨਿਯਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ
 ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ
 ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਦੀਨ ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਵਾਰ
 ਨੂੰ ਲੋਕੀ ਬੰਗਾ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪਏ ਸਨ।

ਮੈਨਾ-ਮਾਂ ਜੀ ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਲੂੰ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ਪਰ

ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਧਕਾ ਕਰਦਾ
ਸੀ ? ਕੋਈ ਸ਼ਰਭਾ ਇਹ ਚੋਕੀਦਾਰ ਸੀ ?
ਹਾਇ ! ਹਾਇ ! ਮਾਂ ਜੀ ਲੋਕੀ ਤੇ ਉਦੋਂ ਸੁਖ
ਦੀ ਨੀਂਦ ਬੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ।

ਮਾਤਾ-ਕਾਕੀ ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਸਲ ਵਿਚ
ਧਰਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਪਿਓ ਤੇ ਪੁਰ ਨੂੰ ਇਸ
ਨੇ ਕੈਦ ਰਖਿਆ, ਭਰਾ ਚੁਣ ਚੁਣਕੇ ਮਾਰੇ ਅਨੇਕਾਂ
ਉਪਦ੍ਰਵ ਕੀਤੇ । ਇਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਲਈ ਇਕ ਅੰ-
ਗਰੇਜ਼ ਲਿਖਦਾ ਹੈ 'ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਇਕ ਹਥ
ਪਾਰਬਨਾ ਵਿਚ ਰਬ ਵਲ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ
ਦੂਜੇ ਹਥ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਕਾਂ ਦੇ ਕੁਤਲ ਕਰਨ
ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਮਿਆਂ ਪੁਰ ਦਸਖਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ'
ਗਲ ਕਾਹਦੀ ਇਹ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਕੁਕਰਮਾਂ
ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਕਪੜੇ ਨਾਲ ਕਜਦਾ ਸੀ ।

ਹੁਣ ਜਾਂ ਇਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹਨੂੰ ਖਬਰ ਲਗੀ, ਕਿ
ਗੁਰੂ ਜੋਗ ਬਹਾਦਰ ਮੇਰੇ ਦੀਨ ਨੂੰ ਚੋਕਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੁਹਿੰਮਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਬਸ ਪੰਜੇ ਪਿਓ
ਵਿਚ ਹਨ ! ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਇਸ ਨਿਰਦੀ ਦੀ
ਦੀਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਭੁਖ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਗੁਸੇ ਵਾਂਗੂੰ
ਭੜਕ ਉਠੀ, ਅਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਸੱਦ ਘਲਿਆ।
ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਲੀਦਾਨ

ਹੋਲੇ ਵਾ ਸਮਾਂ ਆਇਆ, ਇਸ ਲਈ ੧੩ ਹਾਫ਼
 ਸੰ: ੧੭੩੨ ਬਿ: ਨੂੰ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਜ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ
 ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੋਦਰਾ, ਜੋ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਅਵ-
 ਸਥਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ, ਛੱਡਕੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ
 ਅਨੰਦ ਪੁਰੋਂ ਚਲਕੇ ਸੈਫਾਬਾਦ ਵਿਚ ਜੋ ਹੁਣ
 ਬਹਾਦਰ ਗੜ੍ਹ ਸਦਾਉਂਦਾ ਤੇ ਪਟਯਾਲੇ ਦੇ ਕੋਲ
 ਹੈ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਥੇ ਇਕ ਪੁਰਖ ਸੈਫਅਲੀ ਨਾਮੇ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਦਰਸਨ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼
 ਦੇਕੇ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਦਿਨ ਜੈਗਕੇ ਸਮਾਨਾ
 ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਇਕ ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼ ਨਾਮੇ ਸਿਦਕੀ
 ਮੁਰੀਦ ਨੂੰ ਜਾ ਦਰਸਨ ਦਿਤੇ, ਉਹ ਕਿਨੇ ਹੀ
 ਚਿਰ ਥੋਂ ਦਰਸਨ ਦਾ ਅਭਿਲਾਖੀ ਸੀ।

ਇਥੋਂ ਤੁਰਕੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਚੇ
 ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਕਿਅਾਂ ਕਰਦੇ, ਮਬਰਾ ਆਇਕ
 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਯਾਗਰੇ ਅਪੜਕੇ ਇਕ ਥਾਗ
 ਵਿਖੇ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਾਈ
 ਭਾਗੋ ਨਾਮੇ ਇਕ ਬੁਢੀ ਤੀਮੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾ
 ਉਣੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਦਾ ਦਰਸਨ ਕਰ ਲਵਾਂ। ਉਸਦੇ ਇਸੇ ਪਰੇਮ ਦੇ
 ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ।
 ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਦਰਸਨ ਕਰਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗਈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਪਰੰਪਰ ਇਹ ਚਿਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
 ਮਹਾਰਾਜੇ ਨੇ ਉਨਦਿ ਵਜਨ ਲਈ ਸਭ ਥਾਂ ਪ-
 ਰਵਾਨੇ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ
 ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਬਰਵਾ ਦੇ ਹਥ
 ਇਕ ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਤੇ ਇਕ ਮੋਹਰ ਦੇਣ ਉਸਨੂੰ ਮਠਿ
 ਆਈ ਲੈਣ ਘਣਿ ਆਪਰ ਉਹ ਜੀਨਾ ਬਰਵਾ
 ਦੀ ਪਾਸਾਂ ਤੋਂ ਕਢਕੇ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਖੋਜ
 ਨਿਕਲਦਿਆਂ ੨ ਕੋਟਵਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਗੁਰੂ ਜੀ
 ਪਾਸ ਪੁਜਾ ਅਰ ਪਤਾ ਪਾਕੇ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਰੇ
 ਵਿਚ ਕਰਕੇ ਦਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਾਸ ਭੇਜ ਦਿਤਾ।

ਸੋ ਤਿਲੋਕੀ ਦੇ ਨਾਥ ਗੁਰੂ ਜੀ (ਜੋ ਅਖ ਦੇ
 ਫੇਰ ਵਿਚ ਜੋ ਬਾਹੁਣ ਕਰ ਲੈਣ) ਆਪਣੇ ਸੁਆ
 ਮੀ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਪਾਲਨ ਲਈ ਧਰਮ
 ਦੀ ਰਖਿਆ ਹੋਤ, ਹਾਂ ਪਜਾਈ ਪੁਤ੍ਰੀ ! ਤੈਨੂੰ ਤੈਮੇਨੂੰ !
 ਹਾਂ, ਹਾਂ ਸਰੀ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਸ਼ਟ ਬੋਂ ਛੁਡਾ
 ਉਣ ਲਈ ਅਰ ਹਰੇਕ ਮਨੁਖ ਆਵ ਨੂੰ ਸਦਾ
 ਦੀ ਅਗਥੋਂ ਬਚਾਕੇ ਕਰਤਾਰ ਨਾਲਮਿਲਾਉਣ
 ਲਈ ਅਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਦੀਵਾਨ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਜੀ,
 ਭਾਈ ਹਰਦਿਤਾ ਜੀ, ਭਾਈ ਉਦਾ, ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ
 ਤੇ ਚੀਨਾ ਜੀ ਸਣੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਰਏ ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਇਕ ਸੰਦਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ

ਭੈ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਮੌਰੀਗੋਜ਼ੋਬ
ਕਿਹਾ; ਕਿ ਆਪ ਅਪਣੇ ਕਚੇ ਵੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ
ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਕਰੋ। ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਜਾਓਗੇ।
ਜਿਥੇ ਹੂਰਾਂ ਬੇ ਕੌਸਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ
ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੇਸ ਦਾ ਚਾਹੋ ਮੈਂ ਰਾਜ
ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਰੁਪਯਾ ਲਓ, ਮਾਲ ਅਸਬਾਬ ਹੁਕਮ
ਹਾਸਲ ਜੋ ਚਾਹੋ ਲਓ ਪਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੋ ਜਾਓ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਨਾਓਂ
ਧੀਕਦੀਨ ਵਿਚ ਆਯਾਂ ਸੁਰਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ,
ਸੁਰਗ ਰਾਜ ਭਸਨ ਦੇ ਸਭ ਕਰਾਮਾਂ ਦਾ ਢਲ ਹੈ,
ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਸੁਰਗ ਦਾ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਆਪ-
ਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਜ਼ ਲਊ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧਕ ਸਿਟੂ
ਪਰਪੇਸਰ ਨੂੰ ਸਭ ਪੁਰਖ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ, ਅਤੇ
ਜਿਹੜਾ ਸੁਰਗ ਤੂੰ ਸਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੀ
ਸਾਨੂੰ ਇਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਮੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
ਭਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਅਪਣੇ ਪ੍ਰਮੇਸਰ ਦੇ ਪਯਾ-
ਰ ਤੇ ਭਾਣੇ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਸੁਰਗ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।
“ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਕਿਆ ਕਰੈ ਬਿਚਾਰਾ ਸੰਤਨ ਦੋਉ
ਚਾਏ। ਹਮ ਕਾਹੁੰਕੀ ਕਾਣ ਨ ਕਢਤੇ ਅਪਣੇ ਗੁਰ
ਪਰਸਾਏ” ਸ਼ਰੀਰਕਸੁਖਾਂ ਦੇ ਭੋਗਣ ਲਈ ਧਰਮ
ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਇਛਾ ਨਹੀਂ। ਹੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹਸ਼ਰਾਕੁ ਸੋਚ

ਮੈਂ ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਬਿਨਸ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਸੁਰਗ ਵਿਚ
ਜਾਓ ਆਤਮਾ, ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਵ
ਸਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਦਸਦੇ ਹੋ, ਤਦ ਆਤਮਾ
ਸਰੀਰ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਕੁਰ ਭੋਗ ਸਕੇਗਾ ।

ਹੇ ਸਾਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਵਿਚ ਤਰਸਾਉਣ
ਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਵਾਨ ਨਾ ਕਰ । ਜੋ ਕੋਈ ਆਤ
ਮਕ ਸੁਖਾਂ ਵਿਚ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਬਿਨਸ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ਬੂਠੇ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ ਕਿਕੁਰ ਕਬੂਲਦਾ ਹੈ । ਰਾਜ,
ਭਾਗ, ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ, ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਸਭ ਭੇਰੇ
ਪਿਤਾ ਪਾਸ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਕਿਥੇ ਹਨ ? ਇਸੇ
ਤਰਾਂ ਤੇਂ ਬੀ ਇਥੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ।

ਅਜ ਸਾਨੂੰ ਤੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ, ਅਸੀਂ ਤੇਨੂੰ
ਇਕ ਸਿਖਿਆ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ, ਰਾਜਾ ਤਿਛ ਵੀ ਨਿ-
ਆਈਂ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਪਰਜਾ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ
ਜੋ ਰਾਜਾ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਪਣਾ
ਨਾਸ ਆਪ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਤੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆ-
ਪਣੇ ਦਾਏ ਅਕਬਰ ਬਾਹਵਾੜੀ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ
ਨੂੰ ਤੁਲ ਜਾਣੇ, ਅਰ ਸਭ ਦਾ ਨਿਆਓਂ ਕਰੇ
ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਲਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ
ਹੈ, ਅਪਣੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਣਾ ਛੱਡ ਦੇਹ ।

ਇਹ ਗਲਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਵਾਂਗ ਲਗੀਆਂ

ਪਰ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਜੀਉਂਦੇ ਕੇ ਆਖਣ ਲਗਾ, ਅਛਾ ਨਹੀਂ ਏ ਕਰਾਮਾਤ ਇਖਾਓ ।

ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹਾ, ਕਰਾਮਾਤ ਕੋਈ ਮਦਾਰੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਭੈਨੂੰ ਦਸੀਏ । ਉਹ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਈਸ਼ੁਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਵਰਤ ਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀ ਆਗਿਆ ਭੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਸ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਹਾਂ ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਫੇਰ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਮੰਨ ਲਓ, ਪਛਤਾਓਗੇ, ਮਨੁਖ ਜਨਮ ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜਾਨ ਪੁਰ ਖੇਡਦੇ ਹੋ । ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਾਂਭੀ ਨਾਲ ਉਤਰ ਦਿਤਾ, ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂਦੇ ਲਾਲਚ ਸਾਡੇ ਅਗੇ ਝੁੱਕ ਹਨ । ਤੂੰ ਨਿਰਾ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਤੋਂ ਅਝ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਅਵਸਯ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਆਤਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦਾ, ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗਾਂਗੇ ਸਗੋਂ ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਖਹੇ ਲਗ, ਅਰ ਈਸ਼ੁਰ ਨੂੰ ਸਰਬ ਵਿਆਪੀ ਸਮਝ ਕੇ ਪਰਸਾ ਪਰ ਜੁਲਮ ਨਾ ਕਰ । ਪਰਮੇਸਰ ਤੋਂ ਡਰ, ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਦਾ ਧਰਮ ਪਾਲ ।

ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਫੇਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ

ਦੇਹੇ ਭਾਈ ਗੁਰ ਦਿਤਾ ਕੀ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਭੋਰ
ਦਿਤਾ, ਕਿ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਰੂ ਹੋਏ ।

ਸੰ: ੧੭੨੨ ਬਿ: ਮਘਰ ਸੁਦੀ ਪੰਚਮੀ ਦੀ
ਕਹਿਰ ਵਾਲੀ ਸਵੇਰ ਹੋਈ, ਅਕਾਸ਼ ਦੀ ਨੀਲੀ ਸੋਗ
ਵਾਲੀ ਚੰਦਰ ਪਾੜਕੇ ਕਹਿਰ ਵਾਨ ਸੂਰ ੨ ਲਹੁਰੰਗੇ
ਤਖਤ ਪੁਰ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਣ ਮਾਰਦਾ ਨਿਕਲਿਆ
ਕਿਸੇ ਬਾਉਲ ਪੁਰਖ ਵਾਹੂੰ ਢਰਾਟੇ ਮਾਰਦੀ ਪੈਣ
ਬਿਛਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲਗ ਕੇ ਸਾਏਂ ੨ ਸਬਦ ਨਾਲ
ਵਿਛਲਾਪ ਕਰਦੀ ਸੋਗ ਦਾ ਸਮਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਗੀ ।
ਸਮਨਾ ਨਦੀ ਹੰਝੂ ਵਗਾਉਂਦੀ ਦਿਲੀ ਵਲ ਨਿ
ਰਾਸ ਅਖਾਂ ਨਾਲ ਤਕਦੀ, ਅਰ ਅਪਣੀ ਛਾਤੀ
ਵਿਚ ਪਬਰ ਦਲਦੀ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਲ ਤਰੀ ਜਾਣ
ਲਗੀ । ਮੈਨਾ ਵੰਝੀ ! ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਜਾਣ ਅਜਿਹਾ
ਸੋਗ ਦਾ ਬਾਣਾ ਪਹਿਨਿਆ, ਤਾਂ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਜੀ
ਇਥਨਾਨ ਕਰਕੇ : ਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ
ਰਹੇ ਸਨ, ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇਕਿਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ
ਜਰਵਾਣੇ ਜਲਾਦ ਦੇ ਪਾਪੀ ਹਥਾਂ ਨੇ ਤਲਵਾਰ
ਦਲਾਈ ਸਿਰ ਧੜ ਤੋਂ ਅਡ ਹੋਗਿਆ, ਚਹੁ ਪਾ-
ਸਿਆਂ ਤੋਂ ਹਨੇਰਾ ਛਾ ਗਿਆ ਭੁਚਾਲ ਆਯਾ ਹ-
ਨੇਰੀ ਡਾਢੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਵਗੀ, ਲੋਕੀ ਕੰਬਉਠੇ, ਭੇਸਭ
ਪੁਰ ਚਿੰਤਾ ਛਾ ਗਈ, ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬਿਚ

(੨੯)

ਇਕ ਵਾਰਸੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ।

“ਜਦ ਗੁਰੂ ਜੋਗ ਬਹਾਦਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨ ਲਗੇ, ਤਾਂ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ, ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਲਈ ਸੀਸ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵੇਰੀ ਹਨੇਰਾ ਹੋਇਆ । ਤਾਰੇ ਨਿਕਲੇ, ਤੇ ਟੁਟਣ ਲਗ ਪਏ, ਧਰਤੀ ਕੰਬੀ, ਸਾਰੀ ਖਲਕਤ ਵਿਚ ਆਪ ਥੋਂ ਅਪ ਚਿੰਤਾ ਫੈਲ ਗਈ ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਸਿਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਸਿਰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੁਚਾਇਆ, ਤੇ ਧੜ ਇਕ ਲ-
ਥਾਣੇ ਨੇ ਲਿਆਕੇ ਸਸਕਾਰਿਆ ! ਇਥੇ ਹੁਣ ਸੁੰਦਰ ਡੰਹਰਾ ਹੈ ਤੇ ਰਕਾਬਗੰਜ ਅਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੀਸ ਦਿਤਾ, ਉਥੇ ਬੀ ਮੰਦਰ ਹੈ, ਜੋ ਸੀਸਗੰਜ ਸਦਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਕੇ ਮੈਨਾ ਰੋ ਪਈ, ਅਰ ਮਾਂ ਬੀ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀ, ਢੇਰ ਬਿਤ ਪਿਛੋਂ ਉਠਕੇ ਮੂੰਹ ਹਥ ਧੋਤਾ : ਮਾਂ ਤਾਂ ਉਠਕੇ ਹੋਰ ਆਹਰ ਲਗੀ, ਪਰ ਧੀ ਨੇ ਵਖਰਿਆ ਬੈਠਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਬਣਾਈ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਪਸੰਦ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜੋੜ ਵਿਚ ਗਾਵੀਂ ਕਈ । ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ

ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਧਰਮ ਹੇਤ
ਸਿਰ ਦਿਤਾ ਵਾਰ । ਭਵ ਸਾਗਰ ਥੋਂ ਸਭ
ਧਰਮ ਦਾ ਭੁਬਦਾ ਬੰਨਾ ਕੀਤਾ ਪਾਰ ।

ਪਾਪ ਬਦਰੀਆ ਉਮਡ ਕੇ ਆਈ, ਓਹੁ ਇਸ
ਛਾਯੋ ਅੰਧ ਅੰਧਾਰ । ਧਰਮ ਦਾ ਸੂਰਜ ਛੱਪ ਖੜੋਤਾ
ਮਰ ਗਿਓ ਸਬ ਥਾਂ ਹਾਹਾਕਾਰ । ਭਾਰਤ ਭੂਮੀ ਦੇਖ
ਨਿਮਾਣੀ, ਮੁਗਲਾਂ ਚੁਕਿਆ ਕਹਰ ਕਹਾਰ । ਏਸ
ਦਸਾ ਵਿਚ ਕਹੋ ਪ੍ਰਸਾਰਿਓ, ਕਿਸਨੇ ਲੀਤੀ ਸਾਡੀ
ਸਾਰ । ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ :

ਫੜੀ ਅਨੀਤੀ ਮੁਗਲ ਰਾਜਿਆਂ, ਧੱਕੇ ਧੱਕੀ
ਦੀਨ ਵਧਾਨ । ਬਦੇ ਬਦੀ ਚਾ ਭੁਰਕ ਬਨਾਵਨ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਵਨ ਦੁਖ ਮਹਾਨ । ਕੁਠੀ ਮਣ ਜੰਦੂ
ਰੋਜ ਲਹਾਵਨ, ਕਈ ਸੌ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵਨ ਜਾਨ ।
ਰਖਯਾ ਸਾਨੂੰ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਕੋਲੋਂ, ਲੀਤਾ ਸਾਨੂੰ ਪਾਰ
ਉਤਾਰ । ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ :

ਕਰਮ ਧਰਮ ਤਿਅ ਗ ਸਭ ਪੰਡਿਤਾਂ, ਸਭ ਮਾ
ਰਗ ਵਲ ਆਉਂਦਾ ਕੌਣ । ਧਰਮ ਬੀਰਤਾ ਛੱਡ
ਖਤੀਆਂ, ਭੁਰਕ ਜੁਲਮ ਥੋਂ ਧਾਰੀ ਮੌਣ । ਸੂਦ੍ਰਵੈਸ
ਤੇ ਉਚ ਨੀਚ ਜਗ, ਭੁਰਕਾਂ ਭੰਨੀ ਸਭ ਦੀ ਧੌਣ ।
ਇਸ ਬਿਧ ਜਬ ਸਭ ਭਏ ਨਿਮਾਣੇ ਬਾਂਹਗਹੀਗੁਰ
ਭਾਰਤਹਾਰ । ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ :

ਨਿਜ ਭਪ ਕੁਟੀਆ ਭਜ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਧਰਮ
ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਫੜ ਲਈ ਕਾਰ । ਦੇਸ਼ਦੇਸ਼ਜਾ ਸਿਖਿਆ
ਦਿਤੀ, ਆਰਾਜ ਜੀਵਨ ਕਿਯ ਪਰਚਾਰ । ਪਾਪ ਫਸੇ
ਸਭ ਲੋਕ ਬਚਾਏ, ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਜਗ ਦਿਤੀ
ਵਿਚਾਰ । ਮੰਦ ਕਰਮ ਮੰਦਬੋਲ ਮੰਦੇਛਾ, ਸਬ
ਥੋਂ ਕੱਡਗੁਰਗੀਨ ਉਧਾਰ । ਧੰਨਜਧੰਨਜਗੁਰਤੇਗਾ :

ਧਰਮ ਬਿਧਤਾ ਪਿਖਕੇ ਦੁਰਕਾਂ ਮਨ ਵਿਚ
ਖਾਦੀਡਾਢੀਖਾਰ । 'ਤੁਰਕ ਕਰੇ ਜਾਂ ਤੇਗਬਹਾਦਰ
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੇਵੇ ਜਾਨੋ ਮਾਰ, ਬਾਂਹ ਗਹੇ ਦੀ ਲਾਜ
ਰਖੀ ਗੁਰ, ਧਰਮ ਰਖਿਆ ਸਿਰਦਿੱਤਾ ਵਾਰ । ਸਦਾ
ਗੁਣੇ ਉਪਕਾਰ ਗੁਰੂਕੇ, ਮੈਨਾਵੀਤੀ ਕਰੇ ਪੁਕਾਰ ।
ਧੰਨਜ ਧੰਨਜ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ :

ਇਤੀ

ਅਕਤੂਬਰ ੧੯੧੦

ਜਗੁਰ ਪੜ

ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸੈਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਰ
ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸਤਰੀ ਸੁਧਾਰ
ਪੁਸਤਕ, ਅਨਮਤ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸੋਂ ਬਰਨ
ਉਪਾਉ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ (ਗੁਟਰ
ਛਪਵਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੂਚੀਪਤ੍ਰ ਵਿ
ਦਰਜ ਹੈ, ਇਹ ਸੁਸੈਟੀ ਕੇਵਲ ਗੁਰਮਤਦੇਪ੍ਰਚਾ
ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਟ੍ਰੈਕਟ ਅਜੇ
ਅਸਥਰਜ ਤੇ ਮਿਠੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਛਪੇ ਹਨ।
ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤੇ ਅਨੰਦ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਪਾਪਾ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਪ੍ਰੇਮੀ ਚੰਦਾ ਦੇਕੇ ਸੁਸੈਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ
ਬਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ
ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਘਰ ਬੈਠਿਆਂ ਪੁ
ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਿਖ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਮਾ
ਕੀ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ
ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੁਸੈਟੀ ਦੇ ਗੁਟਕੇ ਉ
ਗੁਪਤ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਲੋਕਾਂ
ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਅਪੜ ਸਕਦੀ।

ਮਤਾ ਇਹ ਹੋ:- ਸਕੂ ਖਾਲਸਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਸੁਸੈਟੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

१ मी

३०५